

Тасвир

№ 45 (2309)

1991 ЙИЛ 25 АПРЕЛЬ

ПАЙШАНБА

БАҲОСИ 10 ТИЯНН

МАҚСАД—ЯХШИ ҚЎШНИЧИЛИК ВА ҲАМКОРЛИК

Ўзбекистон Президенти И. А. Каримов бошчилигидаги Ўзбекистон ССР Давлат делегациясининг Туркменистонга қилган ташрифи низоҳасига етди.

Ўзбекистон ССР билан Туркменистон ССР ўртасида дўстлик ва ҳамкорлик тўғрисидаги шартнома, шунингдек, иккала республиканинг ҳукуматлари ўртасида 1992-1995 йилларга мўлжалланган иқтисодий ва маданий ҳамкорлик ҳақидаги битим имзолагандлиги ташрифнинг асосий якуни бўлди. Хужжатларни Ўзбеки-

стон Президенти И. А. Каримов билан Туркменистон Президенти С. А. Ниёзов имзоладилар.

Яхши қўшничилик ва ҳамкорликни мустаҳкамлаш мақсадини кўзловчи йўл халқларимизни янада жипс-лаштиради, маҳаллий социалистик бирлашувни ривожлантириш учун янги уфқлар очади. Халқларнинг қардошларча ҳамкорлиги, чинакам дўстлиги кўпмиллатли федератив давлатимиз, барча иттифоқдош республикаларнинг куч-қуд-

рат чашмаси эканига бизнинг ишончимиз комил, деди Туркменистон Президенти С. А. Ниёзов.

Республикаларимиз ўртасида дўстлик ва ҳамкорлик тўғрисидаги шартнома, ҳукуматлараро битим бебаҳо тарихий аҳамиятга эга бўлиб, ҳам Ўзбекистоннинг, ҳам Туркменистоннинг истиқболни кўзловчи асл манфаатларига мос бўлиб тушади, деб таъкидлади Ўзбекистон Президенти И. А. Каримов.

(ЎзТАГ махсус мухбири).

МУНОСИБ ҲИССА ҚЎШИШМОҚДА

Андижон шаҳар ИИБнинг милиция бўлаги ходимлари топшириқларни сидқидилдан бажаришиб, тартиббузарликлар ва жиноятларнинг олдини олиш ишига муносиб ҳисса қўшиб келишмоқда.

СУРАТЛАРДА: бўлак командирининг ўринбосари, милиция капитани Алишер Мирзақупов ходимларга навбатдаги топшириқ ҳақида тушунириш бермоқда; милиция кичик сержанти Ҳамиджон Мамадалиев «Граф» лақабли ити билан хизматни ўташга отланди.

Ғулумжон УБАЙДУЛЛАЕВ олган суратлар.

КЕНГ ИМКОНИЯТ ЯРАТАДИ

Ўзбекистон ва Туркменистон жумҳуриятлари ўртасидаги шартноманинг Ашхободда имзоланиши уруғ-авлоди бир бўлган, бир дарё сувидадан ичган икки қардош халқ тарихида қутлуғ сана сифатида қолади.

Ҳар томонлама ҳамкорликни кўзда тутган шартномада икки жумҳурият аҳолиси осойишталигини сақлаш масалаларига ҳам алоҳида эътибор берилган. Жумладан, шартноманинг 9-моддасида: «Олий аҳдлашувчи то-

монлар тенг ҳуқуқлилиги асосида, шу жумладан, умумий мувофиқлаштирувчи институлар орқали амалга ошириладиган ўз ҳамкорликлари доирасига:

— инсон ҳуқуқларини муҳофаза қилиш;

— жиноятчиликка қарши кураш масалалари киритилиши эътироф этиладилар», — дейилган.

Шартномага бу банднинг киритилгани бежиз эмас. Замонавий транспорт восита-

ларига эга жиноятчилар бугун чегара билишмайди. Кейинги пайтда юз бераётган қатор оғир жиноятлар шундан далолат бериб турибди.

Ҳудудий ва маҳкамавий тўсиқлар эса жумҳуриятларнинг ҳуқуқини муҳофаза қилиш идоралари олдида маълум бир қийинчиликлар туғдирарди. Шартнома ана шу суғий тўсиқларни олиб ташлаб, халқларимиз тинчлигини бузаётган ипоқлар билан курашда елкадошлик қилишга кенг имконият яратади.

ИШЧИ ГУРУҲИ МАЖЛИСИ

19 апрель куни Тошкентда Ўзбекистон ССР янги Конституциясининг республика Конституция комиссияси тасдиқлаган лойиҳасини тайёрлаш ишчи гуруҳининг мажлиси бўлиб ўтди.

Мажлисида гуруҳнинг ўзининг, шунингдек, бўлажак лойиҳа ҳар бир бўлими юзасидан ёрдамчи гуруҳларнинг ишини ташкил этиш масалалари муҳокама қилинди. Янги қонун лойиҳаси Ўзбекистон ССР мустақиллиги тўғрисидаги Декларацияда эълон қилинган қондаларга тўла мос келиши лозимлиги алоҳида таъкидланди.

Ишчи гуруҳи республика Давлат Нишони ва Байроғи тўғрисидаги таклифларни кўриб чиқувчи мутахассислар гуруҳи таркибини тасдиқлади. Бу гуруҳга фан, маданият ва санъат соҳаларининг таниқли арбоблари, сиёсатшунос ва ҳуқуқшунос мутахассислар киритилди.

Мажлисида, шунингдек, гуруҳнинг иш режаси тасдиқланди ва бошқа масалалар ҳам кўриб чиқилди.

(ЎзТАГ).

ХАЛҚҚА СУЯНСАК КАМ БЎЛМАЙМИЗ

Сиддиқ ака билан ҳали суҳбатимиз бошланмасдан олдин у киши сўрадилар:

— Қаерда чиқармоқчисиз?

— Бирон-бир рўзномада.

— Сўраётганимнинг сабаби борда. Милицияга муносабат негадир ўзгармапти. Ишонсизлик ҳамон кучли. Кимдан сўрасанг, нолиганинолиган.

Рост, менинг ҳам кўнглимдан ана шундай хавотир ўтган эди. Биз қачонгача уларга ишонмаймиз. Бир-бирини алдаб яшанин биланмизу, милицияни ёмонотлиққа чиқарамиз. Ахир, шулар ҳам биринининг отамиз, биринининг акамиз, укамиз, дўстимиз...

Қашқадарё вилояти Чироқчи тумани ички ишлар бўлими бошлиғи ўринбосари, милиция майори Сиддиқ ака Хонкелдиев билан бўлган му-

лоқотимиз шундай бошланди:

— Сиддиқ ака, бугунги сиёсий, ижтимоий ва иқтисодий қийинчиликлар ҳамма соҳага таъсирини ўтказиб бўлди. Ҳамма ҳайратдан ёқа ушлайди: «Қандай замонларда яшаймиз-а? Тузумимизнинг номи нима? Эртага ишониб бўлмай қолди-ку?»

Хуллас, халқ кўп нарсадан чарчади. Ҳам сиёсатдан, ҳам сўзамолликдан. Сизларчи?

— Пешонамизга ёзилган ёзмишни кўрамиз-да. Қаёққа ҳам борардик. Замоана шу. Шундай оғир кунларни бизга ҳеч ким бир ёқдан олиб келгани йўқ. Ўз қўлимиз билан қилдик. Ачирги ҳам, ширини ҳам ўзимизники. Албатта, машаққатлар ортида яхши кунлар ҳам бўлади. Ноумид яшамаслик керак.

Яна бир-биримизни ҳадеб айблаш билан қаёққа борамиз?

Тўғри, таъангиз ўринди. Сиёсат шундай қалтис ўйин экан. Унинг майдонига ҳар ким ҳам кирарверса, оқибати яхши бўлмайди.

Биргина бизнинг соҳамизни олдинг. Нолиш осон: «Милиция ёмон. Уларнинг ўзи ўғри. Ён босгани босган», — деб. Ахир, шунча йил давомида ишлаб чиқилган қонун-қондаларнинг бугунга келиб ҳам деярли ўзгаришсиз «ҳаётга кенг татбиқ этилаётгани» бизнинг оёғимизни боғлаб турибди-ку! Шароит, имконият даражаларимиз турлича бўлмиш жумҳуриятларда бу қонунларнинг амал қилиши бир хил. Ҳатто қонунларнинг айримларида бир-бирини инкор этадиган ҳоллар ҳам учрайди. Бу залда

биз ҳуқуқий давлат кура олишимиз амри маҳол.

Энди кўп гапириш шартмас. Ишлаш керак. Вазифамиз— фуқаролар тинчлигини, осойишталигини сақлаш. Шунини удалайлик.

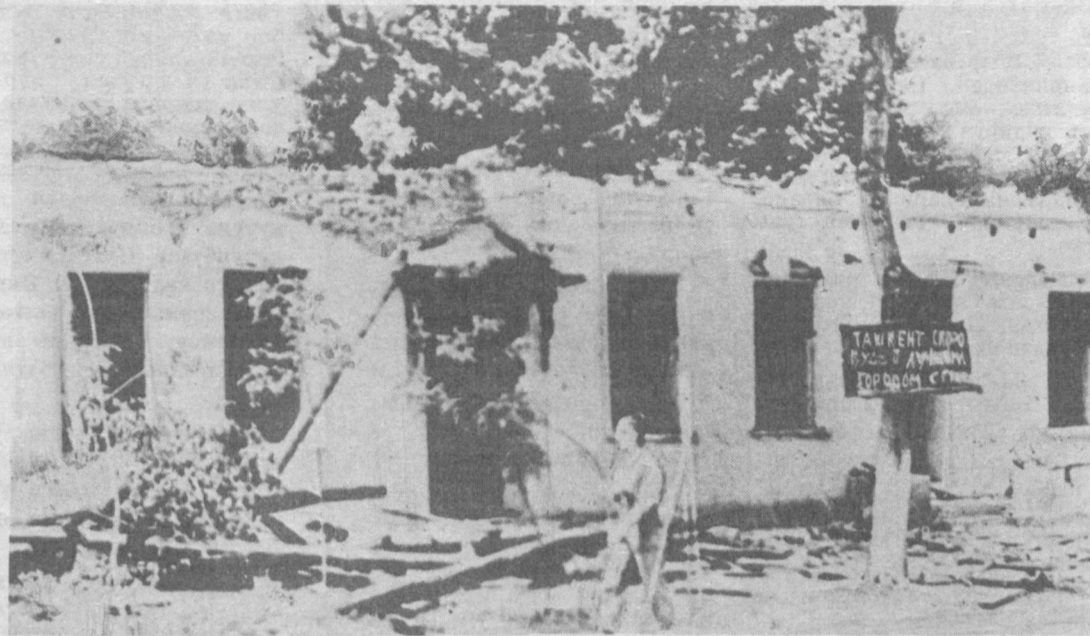
— Эшитишимизча, жумҳуриятимизнинг нуфузли маҳкамаларига келаётган шикоят хатлари орасида чироқчиликлардан ҳам кўплай арномалар бор экан. Шуларнинг ичиде тумандаги ҳуқуқ-тартибот идоралари фаолиятдан қўнгли тўлмаётганлари ҳам борлиги сир эмас. Нега одамлар ислаётган асл ҳақиқатни топиш шунчалик қийин кечаётир?

— Ҳақиқат-машаққат. Унга етиш ҳам мушкул. Биздаги маҳаллий идораларнинг

(Давоми 2-бетда)

КАЗАРМА ҲОЛАТИ

ЁҲУД ТОШКЕНТ ЗИЛЗИЛАСИ ДАВРИДА ЖАМОАТ ТАРТИБИНИ САҚЛАШНИНГ ТАШКИЛ ЭТИЛИШИ

1966 йилнинг 26 апрели! Бу кун барчанинг ёдида қолган. Ҳатто ўша кунги Тошкентдаги барча соат миллари 6-ю 22 дақиқада тўхтаб қолди. 8 баллик зилзила ҳамма ёқни остин-устин қилиб юборди. Аҳвол ниҳоятда оғир эди.

Юзага келган шароит шаҳар ижроқўми милиция идоралари ва бўлаклари шахсий тартибини казарма ҳолатига ўтишини тақозо қиларди.

Шундай оғир кунда милициянинг офицер ва оддий ходимлари, ёнғиндан сақлаш қисмларининг жангчилари, ҳарбий хизматчилар чақирқини кутмай ўз хизмат жойларида тезликда ҳозир бўдилар.

Шаҳар жамоат тартибини сақлаш бошқармаси юқоридан бўладиган ҳеч қандай кўрсатма ёки буйруқни кутмай, зудлик билан ҳукумат идоралари, банклар, омонат кассалари, дўконлар ва бошқа халқ ҳўжалик объектларини қўриқлашни кучайтирди.

Зилзила оқибатида 2 миллион квадрат метр тураржой, 8500 хонадон, 255 бола-лар муассасалари, 181 билим юрти, 690 савдо ташкилоти, 185 тиббий муассасалар, 84 маъмурий бино, 25 коммунал ҳўжалиги, 245 ишлаб чиқариш корхоналари вайрон бўлди, 68000 оила бошпанасиз қолди.

Юзага келган аҳвол мили-

циянинг бор куч-имкониётларини жамоат тартибини сақлашга қаратиш кераклигини тақозо этарди. Шунинг учун асосий эътибор патруль-пост хизматини кучайтиришга йўналтирилди. Чунки пойтахтнинг 20000 аҳолиси палаткаларга жойлаштирилган жой ўзига хос шаҳарча тусини олганди. Милицияга ёрдам тариқасида Туркистон ҳарбий округи ҳар кунги билим юрти курсантларининг 300-400 нафарини шаҳар ички ишлар бўлимига жўнатарди. Бундан ташқари Москва округидан мотоўқчилар батальони етиб келди. Кейинроқ эса яна бир ротаси юборилди.

Шаҳардаги жамоат тартибини сақлаш ишига кунига 3500 дан 5500 нафаргача фуқаролар ҳам жалб этилди. Аҳоли зич жойлашган ерларда оператив пунктлар ташкил қилинди.

Асосий иш участка вакиллари зиммасига тушди. Улар бириктирилган ҳудудларда тартиб-интизомни доимий назорат қилиб турдилар.

Милиция ходимлари ҳар бир қонунбузарликка қарши муро-сасиз бўлиб, унинг авж олишига йўл қўймай, сергак турдилар.

Тунда патрулликдан қайтаётган милиция капитани Е. Титов бир одамни учратди. У ҳозиргина номаълум шахс томонидан туналганини айтди. Е. Титов жабрланувчини мотоциклга ўтқазиб, талончини кува кетди. Бир ўзи жиноятчилар билан олишиб, уларни бўлимга келтирди.

Табийй офат мўмай даромад иштиёқида юрган жиноятчи унсурларга, дейди ва тиланчиларга жуда қўл келганди. Темир йўлларга назорат-рухсат пунктлари ва оператив гуруҳлар қўйилди. Худди шундай гуруҳлар вокзал, қўналға ва автобекатларда ҳам ўз фаолиятини бошлади.

Бўрон, қуёш тугилиши, ер силкинишлари шаҳар аҳолисини ваҳимага соларди. Бунинг устига халқ орасида ҳар хил асоссиз ваҳималар тарқатувчи кимсалар пайдо бўлганди. Бундай шахсларга қарши кураш зарурияти туғилди. Участка вакиллари, патруллар, комсомол-оператив отрядлари, кўнгиллиларга аҳоли орасида тушунтириш ишларини олиб бориш вазифаси юклатилди. Нати-

жада у ўзининг самарасини берди.

Вайрон бўлган шаҳарни тиклаш учун Тошкентга 30 та қурувчи поезд келганди. Улардаги 28000 ишчи ва қурувчилар палаткаларда яшарди. Ишдан бўш вақтларида қизиқарли машғулот топа олмаган ёшлар спиртли ичимликлар истеъмол қилишар, унинг оқибатида тез-тез ораларида, баъзан маҳаллий аҳоли ўртасида жанжал ва муштлашиш содир бўларди.

1966 йилнинг 12 июлдан 13 июлга ўтар кечаси қурувчилар базм қурдилар. Маст йигитлар «Украина» шаҳарчасига бориб, Днепрпетровск ва Киевдан келган қурувчи-ишчиларни ҳақоратлаб, жанжал чиқармоқчи бўлдилар. Милиция ходимлари билан ҳарбий патрулнинг биргаликдаги дадил ҳаракатлари туфайлигина тартиб ўрнатилга эришилди.

Тошкент зилзиласи даврида жамоат тартибини қўриқлашда Тошкент Давлат до-рилфунуни, электрокабель, электромеханика, Чкалов но-ли авиация заводлари, алоқа олийгоҳи, 3-нон заводи кўнгиллиларининг хизматлари беқийс бўлди.

УзССРЖ жамоат тартибини сақлаш вазирлиги, Тошкент шаҳар ижроқўми жамоат тартибини сақлаш бошқармаси штабининг милиция ва жамоатчиликнинг кучларини оқилона тақсимлаши туфайли 1966 йилда содир этилган барча қонунбузарлик ва жиноятлар тўла очилди. Милиция ходимларининг актив ишлаши натижасида янги шаҳарни тиклаётган 9 та участкада деярли ҳеч қандай қонунбузарлик содир этилмади.

Ҳа, шундай. Ҳозирги Тошкентнинг барпо этилишида ички ишлар идоралари ходимларининг беқийс хизмати бордир.

Г. ПОЛОЗОВ,
Узбекистон ССЖ Фанлар академияси Фалсафа ва ҳуқуқ институти катта ил-мий ходими.

Р. ҲОШИМОВ,
ССЖИ ИИБ ёнғиндан сақлаш муҳандислик-техника олий мактаби катта ил-мий ходими, ички хизмат полковниги.

СУРАТЛАРДА: зилзиладан вайрон бўлган бино; биринчи ёрдамга милиция ходимлари етиб келишди; тошкентликлар вақтинча мана шундай чодирларда яшашди.

